

DZIENNIK ŁÓDZKI

Rok II

Łódź, piątek 19 lipca 1946 r.

Nr 197 (384)

10 lat temu pierwsze oddziały

ruszyły do walki z faszyzmem

Uroczysty obchód rocznicy rozpoczęcia walk o niepodległość Hiszpanii — Złożenie wieńców na Grobie Nieznanego Żołnierza — Akademia w sali „Roma” w Warszawie

WARSZAWA 18.7. (PAP). — W związku z 10-tą rocznicą rozpoczęcia walk o wolność Hiszpanii, w dniu 18 bm. odbyła się uroczystość złożenia wieńców na grobie Nieznanego Żołnierza.

Na uroczystość przybyli: Poseł nadzwyczajny i min. pełnomocny Republiki Hiszpańskiej w Warszawie — Manuel Sanchez Arcas, min. Sanchez Guerra — przedst. Str. Katolickiego, członek Kom. Centr. Hiszpańskiej Partii Socjalistycznej i sekretarz Komisji Centr. Zw. Zaw. — Gonzales Penia, członek Biura Polit. Hiszpańskiej Partii Komunistycznej — Antonio Mije, gen. Modesto, gen. Lister, wicem. Kruczkowski, min. Berman, wicemin. Miętkowski, gen. Świerczewski, gen. Świetlik, szef Protok. Dypl. MSZ. A. Gubrynowicz, naczelnik Wydziału Zachodn. MSZ. Chromecki i przewodniczący KCZZ. Witaszewski.

O godz. 12-ej przybyli na plac przed Grobem Nieznanego Żołnierza goście hiszpańscy.

Po dokonaniu przeglądu kompanii honorowej, przy dźwiękach hymnu narodowego hiszpańskiego i polskiego delegaci złożyli wieńce na Grobie Nieznanego Żołnierza.

Pierwsi złożyli wieńce o hiszpańskich barwach narodowych min. Manuel Sanchez Arcas i min. Sanchez Guerra. Drugi wieńce w

Awanse w Armii

WARSZAWA, 18.7. (PAP) — Prezydium Krajowej Rady Narodowej na posiedzeniu w dniu 18 lipca rb. nadało za wybitne zasługi i wzorową służbę stopień wojskowy

GENERAŁA DYWIZJI

1) gen. bryg. Gustawowi Paszkiewiczowi, 2) gen. bryg. Mikołajowi Więckowskiemu

GENERAŁA BRYGADY

1) płk. Karolowi Rudolofowi, 2) płk. Marianowi Turkowskiemu. Poza tym uchwałą Prezydium KRN otrzymali awanse najbardziej zasłużeni oficerowie Wojska Polskiego.

W Egipcie

zamach na Anglików

Premier Sidky Pasza określa go jako zbrodnię przeciw całemu krajowi

LONDYN, 18.7. (PAP) — Agencja Reutera donosi z Kairu, że premier egipski Sidky Pasza wyznaczył w środę wieczorem nagrodę za wykrycie osób odpowiedzialnych za ZAMACH NA BRYTYJSKI KLUB wojskowy w Aleksandrii, podczas którego przebito 25 osób odniosło obrażenia. Sidky Pasza nazwał zamach, czy-

nem, który może być uważany za zbrodnię, skierowaną nie tylko przeciwko oficerom, lecz również przeciw całemu krajowi.

Premier dodał: „Byłoby to dla mnie specjalnie bolesne, gdyby śledztwo wykazało, że sprawcami tej napaści są Egipcjanie”.

LONDYN, 18.7. (PAP) — Agencja

Krwawy reżim Franco

musi być zlikwidowany Manifest angielskich zw. zawodowych

LONDYN, 18.7. (API) — Brytyjski kongres związków zawodowych wydał z okazji 10-ej rocznicy wojny domowej w Hiszpanii MANIFEST WZYWAJĄCY DO ZERWANIA STOSUNKÓW Z HISPANIĄ GEN. FRANCO.

Angielski ruch robotniczy — brzmi manifest — jest zdania, że zgromadzenie ogólne ONZ powinno dać wyraz uczuciom całego cywilizowanego świata, który żąda zerwania stosunków dyplomatycznych z obecnym reżimem w Hiszpanii i przywrócenia rządów demokratycznych”.

Rada naczelna kongresu związków zawodowych zwróci się z wnioskiem w tej sprawie do ONZ.

Zawod. Gonzales Penia i członek Biura Politycznego Hiszpańskiej Partii Komunistycznej Antonio Mije.

Gen. bryg. Stanisław Zawadzki złożył wieńce w kształcie Krzyża Grunwaldu z napisem na biało-czerwonej szarfie „Polakom poległym za wolność Polski i Hiszpanii — od Naczelnego Dowództwa Wojska Polskiego”. Następnie złożyli wieńce w imieniu Dąbrowszczaków — gen. broni Karol

Świerczewski, w imieniu KCZZ przewodniczący Witaszewski, w imieniu Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Hiszpańskiej min. Kruczkowski i dyr. Borejsza.

Po złożeniu wieńców goście wpisali się do księgi pamiątkowej. Uroczystość zakończyła defilada kompanii honorowej.

* Sprawozdanie z wczorajszej akademii, która odbyła się w sali „Roma” w Warszawie, podajemy na str. 2.

Van Acker nie przyjął misji utworzenia nowego rządu

BRUKSELA, 18.7. (PAP) — Achille Van Acker, b. premier belgijski, który ustąpił w zeszłym tygodniu na skutek wyrażenia votum nieufności rządowi przez senat i któremu ostatnio regent książę Karol powierzył misję stworzenia nowego gabinetu w ramach dawnej koalicji — misji tej nie przyjął.

Strajk generalny we Włoszech

RZYM, 18.7. (PAP) — Włoska Generalna Konferencja Pracy ogłosiła na dzień 20 lipca 1-godzinny strajk powszechny w całym kraju, jako protest przeciwko warunkom pokojowym, uchwalonym na Konferencji Paryskiej.

Tajfun w Hongkongu

LONDYN, 18.7. (PAP) — Agencja Reutera donosi, że Hongkong nawie dźił niebywałej siły tajfun, jakiego nie notowano tu od 1937 r. Rozszalał się on późnym wieczorem.

Fale załazy nie tylko wybrzeże, ale nawet i centralne ulice. Ofiarą tajfunu padło wiele okrętów z których szereg odniosło poważne uszkodzenia, a 5 zostało zatopionych.

Wicher osiągnął szybkość 160 km na godzinę. Tajfun spowodował przerwę w komunikacji morskiej i lotniczej.

20.000 koni

przeznacza UNRRA dla Polski

LONDYN, 18.7. (API) — Jak donoszą z Kopenhagi, UNRRA zakupiła na mocy porozumienia z rządem duńskim 30.000 koni na sumę 145 milionów koron. Z transportu tego 20.000 koni otrzyma Polska, a 10.000 — Czechosłowacja.

TERROR W TURCJI

Policja i członkowie partii rządowej stosują przemoc wobec przeciwników politycznych — Przed wyborami do Medżlisu

MOSKWA, 18.7. (PAP) — Agencja Tass donosi, że z licznych wzmianek w prasie tureckiej wynika, iż wobec zbliżających się wyborów do Medżlisu w Turcji WZRASTA IŁOŚĆ AKTÓW TERRORYSTYCZNYCH i wypadków bezpośredniej PRZEMOCY I NACISKU ZE STRONY POLICJI i członków Partii Republikańsko-Ludowej. Pisma zamieszczają, że w wielu miastach i osiedlach przeciwnicy tej partii są bezprawnie aresztowani.

Zanotowano wypadki MORDOWANIA OSÓB PRZECIWNICZYCH OBECNEMU RZĄDOWI. Pismo „Yenisabah” podaje, że jeden z przywódców opozycji został ZASZTYLETOWANY w obszarze Karshiyak w pobliżu Izmir. Gazeta dowodzi, że są ważne powody do twierdzenia, iż zabójca jest członkiem Partii Republikańskiej.

Dziennik „Istanbul” podaje, że w mieście Chatalia na zachód od Stambułu został CIEŻKO POSTRZELONY przywódca miejscowej Partii Dem-

kratycznej. Dwaj jego przyjaciele odnieśli również rany. Napadającymi byli członkowie Partii Republikańskiej.

Podobne wypadki zanotowano w różnych miejscowościach. Przywódca Partii Demokratycznej w Stambule zwrócił się do premiera Saradzoglu listem otwartym z prośbą o dymisję.

W pierwszą rocznicę konferencji poczdamskiej

Znikną nieporozumienia

jeśli sojusznicy wykonają decyzje poczdamskie — stwierdza komentator radia moskiewskiego

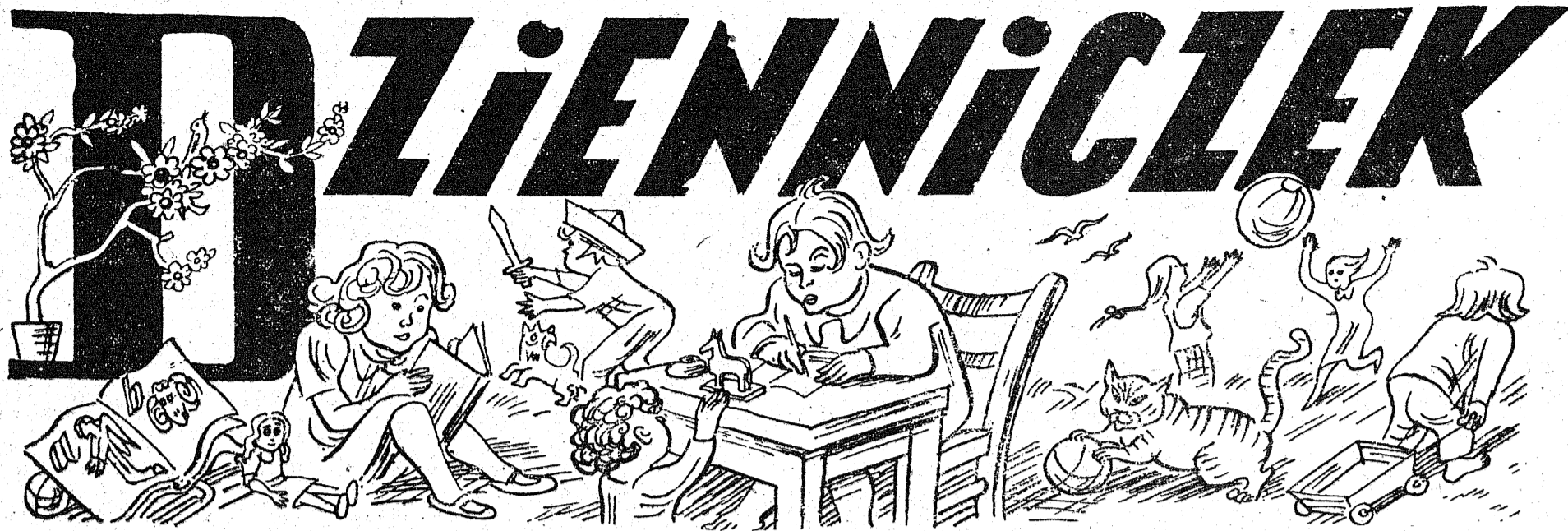
MOSKWA, 18.7. (API) — Z okazji pierwszej rocznicy otwarcia konferencji w Poczdamie, komentator radia moskiewskiego stwierdza, że sojusznicy załatwią wszystkie swe nieporozumienia, o ile zastosują się do decyzji konferencji poczdamskiej.

Jedynie całkowita realizacja zasad gospodarczych, wytkniętych przez konferencję poczdamską, może stworzyć warunki sprzyjające odbudowie Niemiec na podstawach

demokratycznych i doprowadzić do pokojowej współpracy z innymi narodami — podkreśla komentator — gdyż jakiegokolwiek inne usiłowania rozwiązania problemu niemieckiego przyczynią się jedynie do wzmocnienia nastrojów antydemokratycznych w Niemczech, stanowiąc jednocześnie groźbę zachowania wojskowych i gospodarczych podstaw imperiaлизmu niemieckiego, jak się to stało po pierwszej wojnie światowej.

Stefan Durmał

Jak kuchenny garnek z gliny...

obchodził swe zaręczyny

Dzisiaj w kuchni zaręczyny pękatego garnka z gliny z piękną szklanką od herbaty, co w kredensie zdobi graty.

Kiedy Kasia wyszła z domu, wrzasnął imbryk głosem gromu. Hej-że, teraz do zabawy! Dalej w tany garnku z ławy!

Po tym buchnął gęstą parą i w pół chwycił łyżkę starą za nim garnek — śliczną szklankę oraz rondel — filiżankę!

Nastrojowa gra muzyka, bo już mucha dźwięcznie bzyka — świerszcz w kominie przebudzony, wydobywa głośne tony.

Sto lat życia! — wkoło krzyczą przyszłej parze szczęścia życzą. Talerzyki przyspiewują — nóż z widelcem — pobrzękują...

Tylko wiadro w kącie stoi; nadasane miny stroi, gdyż do płasów nikt nie prosi, choć zabawa je ponosi!

FRANCISZEK MORAWSKI

Osiol

Tak się raz osioł dał,
Tak się też z inych natrząsał,
Taki był pyszny, zuchwały,
Że go zwierzęta nie poznały;
Pojąć nie można było,
Co mu się zrobiło.
Nakoniec wszystkim dowodził,
Że się szlachcicem urodził;
Dwie godziny o tym gadał,
Powiadał,
Co to miał przodków, a zwłaszcza jak sławnych.
Jak niezmiernie dawnych,
Wyliczał lata za lata,
Jak się ciągnęły jego antenaty!¹⁾
Jak się wznosiły do góry,
Coraz w większą sławę rosły,
Jakie to były głowy i figury,
Co to były za osły!
A lis mu na to: — Jakżeś nierozsądny,
Zawsze swoich chwalił przodków,
I ty nie jesteś z wyrodków
I z ciebie osioł porządny.

¹⁾ przodkowie

Gdy wielcy ludzie byli mali

Amerikanin, Benjamin Franklin (ur. 1706 — umarł 1790) miał bogatą, prawdziwie „amerykańską” karierę życiową: był robotnikiem mydlarskim, drukarzem, dziennikarzem, redaktorem, działaczem społecznym i dyplomatą. Mało kto jednak wie o tym, iż jako pocztmistrz generalny kolonii angielskich w Ameryce Północnej (od 1733 r.) dążył do uzyskania dla nich od Anglii własnego parlamentu i rządu, że zasiadał w rewolucyjnym kongresie amerykańskim i brał udział w ogłoszeniu niepodległości Ameryki i lipca 1776, że skłonił Francję do sojuszu z U. S. A. w 1778 r., że wykombinował korzystne warunki pokoju z Anglią i t. d. Poza tym Franklin jest znany z pewnego doniosłego odkrycia w dziedzinie elektrotechniki.

Jeżeli mianowicie dziś w czasie najgroźniejszej burzy siedzimy sobie spokojnie w domu i nie obawiamy się groźnych piorunów to właśnie zasługa B. Franklina, który wymyślił urządzenie, zabezpieczające przed piorunem czyli t. w. piorunochron. Wielki Franklin wpadł na pomysł piorunochronu, gdy był małym chłopcem.

Puszczal sobie oto latawca. Latawiec przywiązany do płotu wzbijał się pod chmurą, nadeszła burza, uderzył grom i — po latawcu.

— Aha — pomyślał mały Benjamin — w tym coś jest. Latawiec wyraźnie „ściągnął” na siebie pioruny... Doświadczenie z latu: wyzyskał Franklin, gdy był już dojrzałym mężczyzną. Pamiętając o swym nieszczęsnym latawcu, zbudował w 1752 r. w Filadelfii pierwszy gromnik w formie wysokiego masztu, zakończonego ostrzem i starannie „uziemionego”. Według Franklina

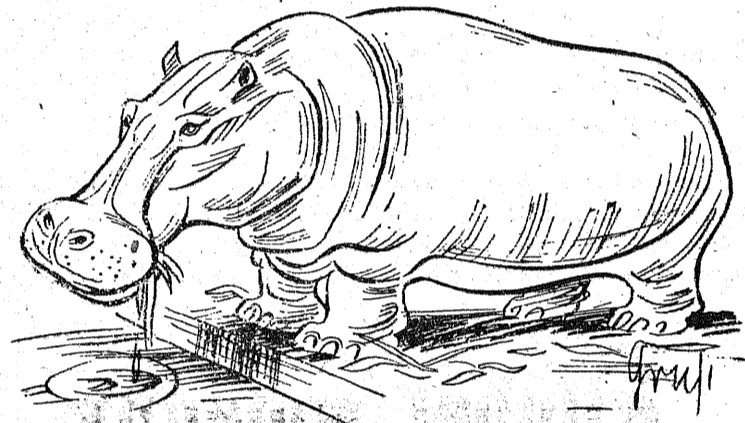
„ostrze sprowadza rozbrojenie się częściowe chmury i odprowadzanie jej ładunku do ziemi”. Acz działanie gromochronu Franklina było skuteczne, to tłumaczenie tego działania mamy dziś inne. Jakże? Ano, uczy-

cie się przecież fizyki, powinności

wiedzieć. Napiszcie do nas o tym, a odpowiadamy wam, czy macie rację. Do-
brze?

J. J.

Co słyszeć w ZOO

W łódzkim ogrodzie zoologicznym buduje się piękne mieszkanie z łazienką. Mieszkanie to będzie dużą, murowaną stajnią, a łazienka wygodnym basenem, napełnionym wodą.

A wszystko dlatego, że lokatorem będzie bardzo przyjemne zwierzę — hipopotam, który przedstawia się na powyższym rysunku.

Wesoły kącik

ROZTROPNY CHŁOPCZYK

Stary, kochany pan zaczepia na rogu ulicy małego, miłego chłopczyka, który rzewnie płacze.

— Czemu płaczesz mały, miły chłopczyku? — zapytuje uprzejmie kochany starszy pan.

— A bo moja mama — odpowiada mały, miły chłopczyk — kazała mi przejść przez ulicę dopiero wtedy, jak tramwaj przejedzie. A tą ulicą wcale tramwaje nie chodzą. Bu-u-u!...

ŁŁOK NA MOŚCIE

Na moście drewnianym w Pikutkowie wielki łłok. Masa ludzi stoi i rozprawia o czymś zżywieniem. Nadchodzi podróżny i, nie znając powodu zbiegowiska, nagabuje małego Kazia:

— Słuchaj-no, malcze, co tu się stało?

— E, e, nic. Czytają nową tablicę na moście.

— Jaką tablicę?

— A, no: „proszę się nie zatrzymywać na moście, bo to tamuje ruch. Zarząd m. Pikutkowa”.

POWÓD

— Te, Stasiu, ale twój stary dziś w kiepskim humorze. Po prostu pieni się ze złości.

— Pieni się? To nic dziwnego: mama ugotowała zupę z płatków.

— No, to co to ma z tym wspólnego?

— Bo się omyliła i zamiast płatków owsianych użyła — mydła-nych.

U DOKTORA

— Panie doktorze, mój synek połknął 50 groszy. Proszę, niech pan je wydobędzie?

— 50 groszy? Oszalała pani chyba? Poniżej tysiąca złotych palcem nie ruszę!

Zniwa dzikich Indian Rozstrzygnięcie konkursu na rebus lub krzyżówkę

Słońce paliło mocno już od wczesnego ranka. Powietrze było parne i gorące.

— Będzie burza — mówili ludzie ze wsi, pośpiesznie zwożąc z pól żółte snopy żyta.

Gromadka dzieci, bawiących się pod lasem w obóz indyjski, nie przejmowała się tymi przepowiedniami. Ano burza to burza. Człowiek nie z cukru, jeśli nawet trochę zmoknie, to nic mu się nie stanie. A grzmoty i pioruny? Ech, po wojnie, gdy się tyle widziało pożarów i gdy się słyszało huk pękających bomb — cóż znaczy jakiś tam grzmot, czy nawet piorun?

Władek Jakubowski — przepraszam! — dzielny wódz „Pazur Jaguara”, był nawet bardzo uradowany.

— Podczas burzy łatwiej nam będzie zrobić wyprawę na blade twarze i porwać zakładników.

Ale „Lodyga Białej Lilii”, Kryśka Wolańska, zaoponowała:

— Nie, ja nie chcę podczas burzy być w lesie! Nie boję się o siebie, ale nie chcę żeby moja mama martwiła się i szukała mnie. Ona i tak ma dość kłopotów.

— No, jak tam uważasz, — zgodzili się niechętnie Zbyszek i Staś („Udo Niedźwiedzia” i „Sępla Otręga”). — W każdym razie na razie jeszcze burzy nie ma i nie wiadomo, kiedy będzie. Możemy się spokojnie bawić.

Nie sądzone jednak było tego dnia dokonać wyprawy na blade twarze. Ledwo dzieci, wzniosłszy wysoko tomahawki wycięte przez Stasia z unrowskich puszek, rozpoczęły taniec wojenny, gdy od strony wsi nadbiegła Jagusia. Jagusia, była to osiemnastoletnia córka Magdy Żużliny, gospodyni, u której wynajeli letnisko rodzice Władka. Obie one, Magda i Jagu-

sia, pracowały ciężko, aby zarobić na życie. Mąż Magdy, Wincenty Żużel, zginął, zastrzelony przez Niemców, gdy złapano go na przewożeniu ważnych wiadomości do znajdujących się w lesie partyzantów. Wdowa i córka po zmarłym zostały same na gospodarstwie, a nie łatwa to rzecz siał i orać, a przy tym doglądać gospodarstwa domowego, gdy nie ma się żadnej pomocy męskiej.

Teraz też Jagusia przybiegła, płacząc nieomal.

— Władku — wołała już zdaleka. — Hej, Władku!

— Tylko nie żaden Władek! — oburzył się chłopiec. — Cóż to, Jagusia nie wie, że jestem wodzem i nazywam się „Pazur Jaguara”?

— E, mnie tam wszystko jedno, może sobie być ten tam pazur. Ja o co innego.

— No, cóż tam

— Ano my z mamą już rąk nie czuję z roboty, a tyle żyta na polu leży! Pomagają nam Stefa i Anna od Wojtczaków, ale to mało. Nie zdążymy zwieźć przed burzą. Trzeba powiązać snopki i załadować na wóz. To ja przyszłam prosić, że możeby Władek zechciał.

— Kiedy... bo... — skrzywił się chłopiec, który w innej chwili nie byłby może od tego, żeby popracować w polu (to nawet ciekawe), ale któremu dziś nie chciało się przerywać rozpoczynanej zabawy.

Jagusię poparła jednak niespodziewanie Kryśka.

— Wściecie chłopcy — zawołała — w Indian możemy bawić się zawsze, a żniwa są jedne. Chodźmy wszyscy razem pomóc Magdzie i Jagusi! — i nie czekając na odpowiedź, pobiegła w stronę wsi.

Cóż było robić? Ruszyli chłopcy za nią.

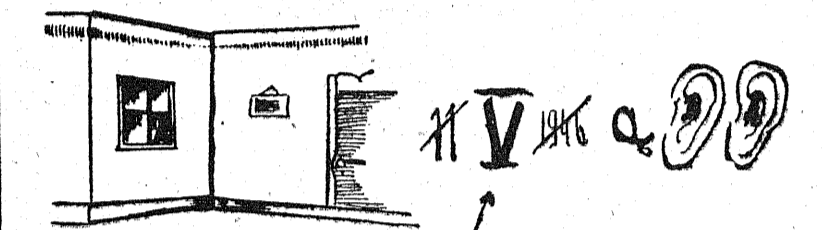
Osiem zdrowych, choćby nawet niezbyt wprawnych rąk, sporo może zrobić w przeciągu kilku godzin. Kryśka, Staś i Zbyszek rozpoczęli wiązanie. Władek zaś, jako najsilniejszy, zarzucał zgrabnie snopy na wóz, gdzie układały je Magda z Jagusią. Anna i Stefa Wojtczakówny związały się również przy wiązaniu, nie chcąc dać się wyprzedzić dzieciom z miasta.

I robota tak sprawnie posuwała się naprzód, że zanim na niebie skłębiły się czarne chmury, zanam spadły z nich pierwsze ciężkie krople, całe leżące na polu żyto, było już zwiezione do stodoły.

— Nie przepadnie nam chleb! — cieszyła się Jagusia. Magda zaś zaprosiła całe towarzystwo na kwaśne mleko, które smakowało ogromnie gromadce czerwonoskórych wojowników.

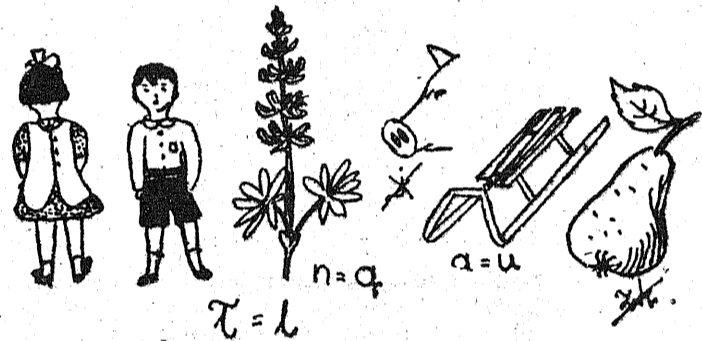
Ostatni konkurs „Dzienniczka” na rebus lub krzyżówkę przyniósł bardzo obfity materiał. Niestety nie wszystkie prace można było nagrodzić lub wyróżnić, bo nie odpowiadały warunkom konkursu. W przyszłości prosimy biorące udział w konkursie dzieci, aby pamiętały o warunkach konkursu, a nie mniej o nagrodzie.

Tym razem nagrody pieniężne otrzymały:

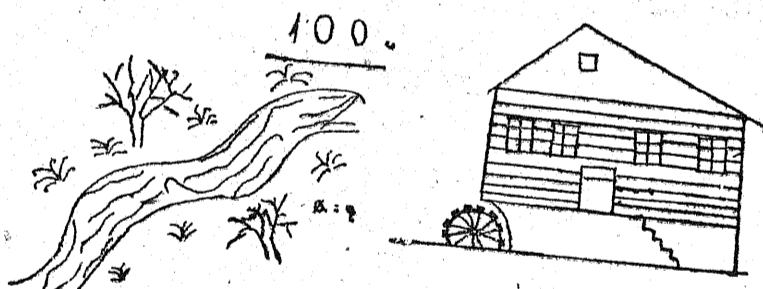

II. 100 zł. — KRYSZYNA WISNIEWSKA, lat 11 — Pabianice

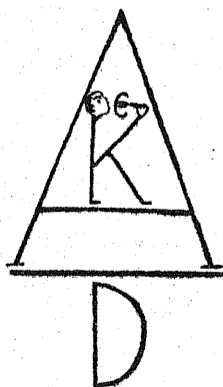
Rebus

III. 100 zł. — A. MURKOWSKA, lat 11 — Łódź

IV. 100 zł. — HUBERT KOZIEJ, lat 13 — Łódź

Nagrody książkowe otrzymali:

1. KARASINSKA ADA — Łódź
2. BANASIAK BERNARD — Łódź
3. ANDRZEJ KRYSIAK — Łódź

4. WŁODZIMIERZ GOZDZIK — Zgierz

5. WACŁAW PYTKA — Ruda Pabianicka

6. SPRATKÓWNA ELŻBIETA — Ksawerów

7. GENIA ARNOLD — Łódź

8. Autor rebusu — „Słońce świeci na niebie” — Głowno, ul. Piątkowska 9 (prosimy podać nazwisko).

Nagrody wydane zostaną we wtorek, dnia 23. VII b. r. w lokalu Redakcji Piotrkowska 96, III piętro.

W dzisiejszym numerze zamieszczone cztery rebusy nagrodzone nagrodami pieniężnymi. W następnych numerach zamieszczone zostaną kolejno prace wyróżnione.

Paweł Hertz

Alfabet wojenny

Mój synku! Zanim miasto zaśnie, nim stanie ciemna noc w ogrodzie, patrz w książkę pilnie, lampa gaśnie, nie widać liter? To nie szkodzi!

Ja ci powtarzać będę zgłoski, abys jak żywe ujrzał słowa, w każdej literze jest śmiech i troska, światła Warszawy, dym śląska, cisza Krakowa.

Pierwsze A—to są Aleje, asfalt, A grykołi róg.
B—barbakan, dawne polskie dzieje,
C—cegłany dom w Warszawie, gdybyś go pamiętać mógł...

Z tamtych ulic nie zostało nic prócz zgłiszci, wszystkich fabryk gwizd śpiewał o wojnie. Ojciec odszedł. Rzekłam cicho: Dowidzenia, piz! Nie pamiętasz, tyś spał spokojnie.

Dni mijaly w ciemności i trwodze, z twego domu pozostał gruz, wróg nadchodził z za Warty, od Łodzi, od południa, z zachodu, z Pomo rza i z Prus.

D=dziękuję drodzo, co mnie wiodł
poprzez ogień i kule na wschód.
E=Europa w krzyżackich godłach,
F=fak faszyzm,
G=jak głód.

Nie zapomnij tych liter, mój synu!
Ojciec je zapamięta, idąc przez Odrę i Łabę
i wypisze na gruzach Berlina
straszny, wojenny alfabet!

A ty ucz się liter laskawszych,
pełnych słońca, radości i gwaru:
P=fak Polska,
W=jak wolność, zawsze
wypisane u naszych sztandarów.

